

Wad een Workshop Onderzoekstochten 2015

Datum	laag water Lauwersoog	Naam	Locatie/hulpmiddel	Locatie(detail)	Begeleiders
19-4-2015	18:06	Heffezand	Wad/Schip	Op het wad tussen Simonszand en de kust	Erfgoedpartners Verdronken Geschiedenis Hans de Boer
2-5-2015	16:36	Eiland Emo en Menko	Kwelder	Nabij Noordpolderzijl/Zeewijk	Lammert Kwant Koos de Vries
9-5-2015	nvt	Dijksterhuis	Binnendijks	ten Noorden Pieterburen	Isabel van der Velde Koos de Vries
12-6-2015	13:05	Bosch/Schiermonnikoog	Eiland/Schip	Oostpunt van Schiermonnikoog	Verdronken Geschiedenis Erfgoedpartners Hans de Boer
4-7-2015	nvt	Eiland Emo en Menko	Binnendijks	Nabij Noordpolderzijl/Zeewijk	Karel Essink Koos de Vries
5-9-2015	nvt	Zeewijk	Binnendijks	Zeewijk/Noordpolderzijl	Harm Jan Streurman Koos de Vries
12-9-2015	17:21	Palen Wad Warffum	Wad/kust	Noordpolderzijl	Lammert Kwant Koos de Vries
19-9-2015	8:28	Oer Eems	Kwelder	Noordkaap	Lammert Kwant Koos de Vries
26-9-2015	nvt	Grensriivertjes Winsum	Binnendijks	Winsum	Isabel van der Velde Koos de Vries
8-10-2015	13:56	Rottumerplaat	Wad/Schip	Oostkant Rottumerplaat	Staatsbosbeheer Jaap Kloosterhuis Verdronken Geschiedenis Erfgoedpartners Hans de Boer
17-10-2015		Dollard	Kwelder	Punt van Reide	Egge Knol Koos de Vries
31-10-2015	6:56	Lauwersmeer	LauwersmeerSchip	Lauwersmeer	Staatsbosbeheer Jaap Kloosterhuis Albert Buursma Koos de Vries

Boottocht zondag 19 april Heffezand

Zoektocht Heffezand 19 april **Voor uitgebreide informatie zie:**
Datum/tijd zondag 19 april vertrek Lauwersoog 11 uur, terug 24 uur
Locatie ; de Mothoek

Doel

De deelnemers worden aan de hand van oude kaarten en archief-informatie op de heenreis uitgelegd over de aanwezigheid van het eilandje , van wie het was en wat de activiteiten waren op het eilandje. De locatie is gezocht door oude kaarten over de huidige heen te leggen.

Het eiland zou ergens onder het eiland Bosch (meest oostelijke duinen huidige Schiermonnikoog) en het vaste land ter hoogte van Pieterburen/Westernieland gelegen moeten hebben gelegen.

Door de dynamiek van de natuur (geulbewegingen etc) is alles verdwenen , maar er wellicht onder de bodem nog wat aanwijzingen zijn voor de vroegere aanwezigheid. De kans op vondsten is hierdoor gering. Aan de hand van aanwezige geulen en prielen kan iets worden verteld over geulverplaatsing, erosie en preservatiekansen van bewoningssporen.

Activiteiten Er wordt met 2 ploegen geboord, en in groepsverband gezocht naar aangespoeld materiaal.

Begeleiding Wetenschappers Verdronken Geschiedenis en Erfgoedpartners, Hans de Boer

Kweldertocht zaterdag 2 mei Eiland Emo

Zoektocht naar het eiland van Emo 2 mei; voor uitgebreide informatie;

Locatie; Kwelder westelijk van Noordpolderzijl

Datum/tijd; zaterdag 2 mei, 13.00

Doel; Ligt noordpolderzijl op het oude eiland van Emo en Menko? Tot hoever heeft dit gebied zich zeewaarts uitgestrekt. Op de kwelder zijn verschillende fase van kweldervorming zichtbaar met verschillende hoogtes. Door te boren kan wellicht informatie over de ontwikkelingsgeschiedenis gevonden worden. Ondertussen genieten van het boeiende waddenlandschap.

Begeleiding Wadgids Iammert Kwant, Bodemdeskundige Koos de Vries

Binnendijkse zoektocht zaterdag 9 mei Dijksterhuis

Onderzoektocht bodemopbouw Dijksterhuis 9 mei Meer info;

Locatie; Dijksterhuis Pieterburen

datum; 9 mei 13.30

Doel; Onderzoeken waarom Dijksterhuis op deze bijzondere plek ligt.

In 1371 bestond er reeds een steenhuis op een buitendijkse zandplaat.

Het gebied rondom Pieterburen is het Noordelijkste punt van het Pleistoceen Hoog dat als voortzetting van de Hondsrug gezien kan worden. Op basis van boringen zou het Pleistoceen (keileem) in de buurt van Pieterburen of ca 5-6 meter onder het maaiveld moeten zitten. Kan dit de reden zijn voor de ligging van het Steenhuis?

Begeleiding; Archeoloog Isabel van der Velde, bodemdeskundige Koos de Vries

Boottocht vrijdag 12 juni Eiland Bosch

Zoektocht eiland Bosch 12 juni Meer info;

Locatie; oostkant Schiermonnikoog

Datum/ tijd 12 juni 6 uur vertrek Lauwersoog terug 19 uur.

Doel; Zoektocht naar aangespoeld materiaal en het plaatsen van boringen om de bodemopbouw te bestuderen. Er zijn aanwijzingen dat sporen niet dieper dan ca. 2 meter onder NAP liggen. Er wordt in 2 ploegen geboord

Begeleiding ; Wetenschappers Verdronken Geschiedenis, Erfgoedpartners, Hans de Boer

Zoektocht binnendijs zaterdag 4 juli eiland Emo

Zoektocht naar het eiland van Emo en de gracht 4 juli; Meer info;

Locatie; nabij Noordpolderzijl

Datum/tijd; zaterdag 4 juli, 13.30

Doel; Waar heeft het eiland dat genoemd wordt in de kroniek van Emo gelegen.

We gaan de bodemopbouw onderzoeken op een aantal plaatsen. We vermoeden dat het ten noorden van de middendijk heeft gelegen.

Ook wordt er een gracht genoemd in de kroniek. Mogelijk is dit de oude Delte.

Ook gaan we hier onderzoek naar doen dmv grondboringen

Indien er organisch materiaal wordt gevonden kunnen we dit laten dateren (c14)

Begeleiding ecooloog Karel Essink, bodemdeskundige Koos de Vries

Zoektocht binnendijs zaterdag 5 september Zeewijk

Zoektocht ontstaan boerderij Zeewijk 5 september meer info;

Locatie; Zeewijk boven Warffum

Datum; zaterdag 5 september 13.30

Doel; waarom lag delocatie van Zeewijk zo ver richting zee. Heeft dit een relatie met het veronderstelde eiland van Emo en Menko. Zijn er door het plaatsen van boringen of zoeken aan de oppervlak nog aanwijzingen te vinden van de wierde en zijn oorsprong.

Begeleiding; C14 deskundige Harm Jan Streurman / bodemdeskundige Koos de Vries

Kweldertocht zaterdag 12 september Palen op het Wad

Vreemde palen constructie op het wad te westen Noordpolderzijl 12 september meer info;

Datum 12 september zaterdag 13.30

Doel; Boven Warffum, ten westen van Noordpolderzijl zijn op het wad door wadlopers palen rijen gevonden. We willen deze palen constructie bekijken en op het wad discussiëren over het mogelijk gebruik, toepassing en ouderdom. We proberen een monster te laten dateren en te onderzoeken op houtsoort.

Begeleiding; Wadgids Lammert Kwant, Verdronken Geschiedenis (Hessel of Karel)

Kweldertocht zaterdag 19 september Oer Eems

Zoektocht naar de Oer Eems 19 september Meer info;

Locatie; Noordkaap

Datum 19 september zaterdag 8.00 uur

Doel; De Kwelder en binnendijsgebied is relatief jong in de afgelopen paar honderd jaar ontstaan. Een datering aan een schelpen in boringen in de buurt laat zien dat hier in de 14de eeuw nog een diepe geul aanwezig was, die vanwege de grote omvang mogelijk de hoofdstroom van de Eems was. Is er uit boringen en oppervlakte kenmerken nog informatie aanwezig die ons iets kunnen vertellen over de ontstaansgeschiedenis?

Begeleiding; Wadgids Lammert Kwant, bodemdeskundige Koos de Vries

Zoektocht binnendijs zaterdag 26 september grenzen van Winsum

Grenzen van het hoog van Winsum aan de hand van zgn grensriviertjes. 26 september

Meer info;

Locatie; Oude Weer en Oude Riet

datum; 26 september 13.30

Doel; Onderzoeken of de Kromme Riet en de Oude Weers al in de Romeinse tijd hier grensrivieren waren. We gaan dit doen door boringen te plaatsen en te zoeken naar keileem sporen aan de oppervlak.

Pleistocene afzettingen liggen dicht onder het huidige oppervlak. Als er organisch materiaal wordt gevonden laten dit dateren door het Isotopen Instituut

Begeleiding; Archeoloog Isabel van der Veld, bodemdeskundige Koos de Vries

Boottocht donderdag 8 oktober Moenkenlangenoe

Voor deze tocht wordt nog een vergunnings traject gegaan

Bodemprofiel Rottumerplaat 8 oktober [meer info;](#)

Locatie; Oostkant Rottumerplaat

Datum/ tijd donderdag 8 oktober. Vertrek Lauwersoog 6 uur, terug 19 uur

Doel; Heeft op deze plaats ooit het eiland Moenkenlangenoe gelegen?

Zoektocht aan het oppervlak naar aangespoelde historische materialen en het plaatsen van een diepere boring op de meest oostelijk punt van Rottumerplaat. Mogelijk dat er in de bodem aanwijzingen zijn voor de historische ontwikkeling van het gebied (aanwezigheid van eerdere eilanden (bovenin het profiel) of op grotere diepte geulbodem en mogelijk oudere afzettingen.

Begeleiding; Staatsbosbeheer Jaap Kloosterhuis, wetenschappers Verdrongen Geschiedenis, Erfgoedpartners.

Kweldertocht zaterdag 17 oktober Punt van Reide

Kweldertocht en wad rondom Punt van Reide 17 oktober [Meer info;](#)

Datum 17 oktober zaterdag 8.00 uur

Doel; De Punt van Reide is een markante en bijzonder landkenmerk van de provincie Groningen. De doorbraken van de Dollard hebben het Reiderland in de late Middeleeuwen behoorlijk toegeslagen. Uit historische bronnen is duidelijk dat hier vele dorpen, en nederzettingen verdrongen zijn/ De Punt van Reide is een nog redelijk goed bewaarde rest van het verdrongen Reiderland. Zijn er nog landkenmerken of ondergrondse informatie die ons iets kunnen vertellen over de ontstaansgeschiedenis?

Begeleiding; archeoloog Egge Knol/bodemdeskundige Koos de Vries

Boottocht zaterdag 31 oktober Verdrongen landschap Lauwermeer.

Verdrongen landschap Lauwersmeergebied 31 oktober [Meer info;](#)

Locatie; Lauwersmeergebied

Datum/ tijd 31 oktober. Vertrek Lauwersoog 6 uur, terug 19 uur

Doel; De Lauwerszee is vanaf 700 na chr geleidelijk ontstaan. De oorzaken hiervoor liggen voor een belangrijk deel in menselijke activiteiten. Er lag in het gebied waarschijnlijk een pakket veen dit door de toenmalige bewoners werd ontwaterd en afgegraven. De veenwinning, dat gebruikt werd als brandstof en als grondstof voor de winning van zout, begon in Noord-Nederland al in de late ijzertijd/Romeinse tijd . Bovendien werd het veengebied waarschijnlijk al vroeg kunstmatig

ontwaterd ten behoeve van de landbouw. De bodemdaling die het gevolg was van deze activiteiten maakte het land kwetsbaar tijdens stormvloeden, waardoor de Lauwerszee kon ontstaan. In de buurt van Zoutkamp lijken nog sporen van zoutwinning aanwezig te zijn. Daarnaast zijn er door de overstromingen mogelijk bewoningsplaatsen of dorpen verdronken. In enkele sagen wordt b.v. het dorp Uitland genoemd. Met behulp van boringen en oppervlakte kenmerken proberen om informatie te verzamelen over de situatie vóór het ontstaan van de Lauwerszee. Ondertussen genieten van het boeiende waddenlandschap.

Begeleiding; Staatsbosbeheer Jaap Kloosterhuis, historicus Albert Buursma, Koos de Vries